

Ehdotus Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi

Palaute kuulemisesta 1.10.2014-31.3.2015

Suunnitelman rakenne ja suunnitteluprosessi

Kannanotto:

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos ja Pohjanmaan liitto toteavat, että hallintasuunnitelmaehdotukset ovat hyvin valmisteltuja, kattavia ja selkeästi kirjoitettuja. Myös kansalaispalautteen mukaan toimenpide-ehdotukset ja suunnitelmissa olevat kartat ovat selkeitä.

Liikennevirasto toteaa, että suunnitelmat ovat rakenteeltaan raskaita. Liikennevirasto esittää, että suunnitelmaa tiivistettäisiin, prosessien kuvaukset siirrettäisiin taustaraporttiin ja vastuutahot esitettäisiin selkeästi

Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että suunnitelmat hyvin tehtyjä ja perusteltuja ja edistävät pelastuslaitoksen riskienhallintaa. Eri vesistöjen karttakuvat toivotaan saman sisältöisiksi.

MTK Etelä-Pohjanmaan mukaan suunnitteluprosessi on ollut avoin ja laajapohjainen. Asiakirjat ovat selkeitä ja ymmärrettäviä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että monitavoitearvioinnin kautta suunnitteluprosessiin on saatu arvokasta osallistumismahdollisuutta ja vuorovaikutteisuutta. Ympäristövaikutusten merkittävyyttä olisi voinut tuoda enemmän esille, mutta arviointi täyttää pääosin SOVA-lain ja asetuksen sisältövaatimukset

Vapo Oy toteaa, että suunnitelma antaa hyvän pohjan tulvariskien hallintaan tähtäävien tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden suunnittelu tulee toteuttaa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa, jolloin eri maankäyttömuodot tulevat huomioitua. Vapo osallistuu mielellään suunnittelutyöhön myös jatkossa.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että suunnitelma ja suunnitteluprosessi ovat osin raskaita, koska laki tulvariskien hallinnasta 620/2010 ja sitä täydentävä asetus 659/2010 edellyttävät suunnitelmassa esitettäväksi lukuisia eri kokonaisuuksia perusteluineen. Eri alueiden suunnitelmien yhteensovittamiseksi ja keskinäisen vertailun parantamiseksi on laadittu valtakunnallinen hallintasuunnitelmapohja, joka on osin täydentänyt suunnitelmaa. Suunnitelmien laatimisprosessi ja toimenpiteiden valinta on pyritty kuvaamaan suunnitelmissa tarkasti osallistumisen läpinäkyvyyden parantamiseksi ja valtakunnallisen mallin mukaan se esitetään nyt hallintasuunnitelman osana. Tulvariskien hallintasuunnitelman tarkoituksena on antaa kuva alueen nykyisestä ja tulevasta tulvariskistä sekä perustella siinä ehdotetut toimenpiteet. Kattava suunnitelma palvelee tätä tarkoitusta. Varsinaiset toimenpiteiden hankesuunnitelmat voivat siten olla rakenteeltaan kevyempiä. Vuoteen 2021 mennessä tarkistettavissa seuraavissa hallintasuunnitelmissa pyritään selkeyttämään ja esittämään toimenpide-ehdotukset nykyistä paremmin ja keventämään hallintasuunnitelman rakennetta.

Samaan aikaan tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotusten kanssa kuultavana olleissa Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa ja Kyrönjoen toimenpideohjelmassa on keskitytty edistämään veden laadun parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Tulvaryhmä toteaa, että eri vesistöalueiden hallintasuunnitelmissa olevat karttakuvat pyritään muuttamaan mahdollisuuksien mukaan saman sisältöisiksi.

Tulvaryhmä toteaa lisäksi, että toimenpiteiden suunnittelu toteutetaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Tulvakartoitukset

Kannanotto:

MTK Etelä-Pohjanmaa toteaa, että tulvariskikartat ovat informatiivisia ja hyödyllisiä.

Kyrönjoen alaosan pengerrisyhtiö toteaa, että valtatie 8:n korotus edellyttää pikaisesti tarkempia selvityksiä ja tulvavaarakartoituksia veden leviämisen selvittämiseksi.

Mustasaaren kunta esittää, että kohteet joissa tulvan toistuvuus on yleisempi kuin kerran 250 vuotta, kohteet tulisi kartoittaa tarkemmin.

Ilmajoen kunnan mukaan maankäytön suunnittelun tehostamiseksi tulisi laatia ajantasaiset tulvaennustekartat, joissa huomioidaan myös tiestön padottava vaikutus. Esimerkkinä esitetään Kokemäenjoen alueista laadittua 3D-mallia ja animaatiota.

Isonkyrön kunta esittää, että yhteiskunnan tulee osallistua taloudellisesti vesistöriskien minimoimiseen.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että tulvariskikohteiden tarkempi kartoitus on tärkeää ja sen myötä suunnittelussa on käytössä yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa tietoa, joka puolestaan vaikuttaa suunnitelman tarkkuuteen.

Tulvaryhmä toteaa, että Valtatie 8:n korotuksen vaikutukset tulee tarkastella kyseisen hankkeen yhteydessä. Tarkempi tulvakartoitus on tässä yksi mahdollinen toimenpide. Erityisesti Mustasaassa ja Ilmajoella on runsaasti tasaista ja matalaa aluetta, joissa tarkempi tulvakartoitus on suositeltavaa. ELY-keskus voi määrärahojensa puitteissa avustaa tällaista selvitysten teettämistä ja antaa asiantuntija-apua.

Tulvaryhmä pitää tärkeänä Kyrönjoen merkittävien tulvariskialueiden vahinkokohteiden tarkempaa kartoitusta, kuten esimerkiksi lattiakorkeuksien selvittämistä ja kellareiden tulvimisen mahdollisuuden selvittämistä.

Tulvaryhmä toteaa, että virtausmallinnusten ja tulvakartoitusten kehittäminen on tärkeää. Nykyisissä virtausmallinuksissa ei vielä kovin hyvin pystytä huomioimaan tulvan etenemistä ajan suhteen, esimerkiksi veden leviämisen selvittämiseksi.

Tulvatyöryhmä toteaa, että tämän hallintasuunnitelman on tarkoitus osaltaan toimia työvälineenä vesistöriskien minimoimiseksi. ELY-keskus osallistuu vesistöriskien minimoimiseen tarjoamalla avustusta budjetin mahdollistamissa puitteissa.

Maankäytön suunnittelu

Kannanotto:

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan tulvariskialueet tulee huomioida kaavoituksessa. Jokivarsien kulttuurimaisemaa ylläpitävä täydennysrakentaminen, rakentamiskorkeudet ja pelastusteiden liikennöitävyys ovat tärkeitä huomioitavia seikkoja kaavoituksessa. Lainsäädäntöä tulee tarkastella

siltä osin, että tulvariskit tulevat kirjatuiksi rakennusjärjestyksiin. Maakuntakaavan uudistamisen vaihekaava 3 (mm. 15 000 ha uutta turvetuotantoa) vaikutus tulvariskiin tulee huomioida.

Pohjanmaan liitto toteaa, että maankäytön suunnittelulla on suuri rooli ja hallintasuunnitelma huomioidaan työn alla olevassa maakuntakaavan uudistamisessa ja kuntien kaavoituksen ohjauksessa. Hallintasuunnitelman toimenpiteisiin esitetään lisättäväksi maankäytön suunnittelun toteuttaminen, sillä pelkkä suunnittelu ei riitä. Hulevesikysymysten erityinen huomiointi tulva-alueilla ja niiden läheisyydessä on tärkeää.

Pohjanmaan museo toteaa, että tulvariskialueet, joilla on rakennuksia tai suunnitellaan rakentamista, tulisi aina yleiskaavoittaa. Pohjanmaan museo toteaa myös, että alueellinen kulttuuriperintö on pääosin huomioitu, mutta maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ovat jääneet huomiotta erityisesti tulvasuojelutoimenpiteiden vaikutusten arvioinnissa (esim. tulvavallit, teiden korotukset ja maanlajitys).

Kauhajoen kaupunki toteaa, että kaupunki jatkaa nykyistä toimintaa tulvariskien hallinnassa maankäytön ohjauksen ja rakennusvalvonnan avulla.

Vapo Oy tuo esille, että turvetuotantoalueiden maankäytöstä vastaa maanomistaja. Toimenpideehdotukset, joissa turvetuottajat ovat vastuutahoina/rahoittajina ovat vaikeita.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että tulvavaara-alueiden ja tulvariskien huomioon ottaminen on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista. Alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa tulee noudattaa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä, jolloin myös punnitaan rakentamispaikan soveltuvuus ja arvioidaan rakentamisen vaikutukset ympäröivälle maankäytölle ja ympäristölle. Vuonna 2014 julkaistussa Tulviin varautuminen rakentamisessa -oppaassa on annettu suositus, että ympärivuotinen asutus tulisi sijoittaa niin korkealle, että sille voi aiheutua vahinkoa vasta sellaisesta tulvakorkeudesta, jonka voidaan arvioida esiintyvän keskimäärin kerran 100...200 vuodessa (vuotuinen todennäköisyys 0,5...1,0 %). Uudet rakennukset on tarpeen rakentaa aina vähintään nykyisten suositusten mukaiselle tasolle. Myös rakennuksen haavoittuvuus ja esimerkiksi evakuoitimahdollisuudet vaikuttavat siihen, millainen tulvasuojelutaso ja alin rakentamiskorkeus rakennukselle voidaan sallia. Esimerkiksi vaarallisia aineita käsittelevillä teollisuuslaitoksilla ja varastoalueilla raja-arvon tulisi olla esimerkiksi kerran 10 000 vuodessa toistuvan tulvan tasolla (vuotuinen todennäköisyys 0,01 %). Lisäksi tulvaryhmä toteaa, että maanomistaja vastaa maankäytöstä niin turvetuotantoalueella kuin muissakin kohteissa.

Suunnitelmaan (kpl 10.1.1) lisätään, että maankäytön suunnittelun lisäksi on tärkeitä huomioida myös maankäytön suunnittelun toteuttaminen. Rakennusjärjestys voisi olla keskeinen työkalu tässä. Lisätään myös maininta, että hulevesikysymysten huomiointi tulva-alueilla ja niiden läheisyydessä on tärkeää.

Tulvaryhmä toteaa, että tulvavallien, teiden korotuksen yms. toimenpiteiden vaikutuksia maisema-alueisiin on vaikea arvioida ennen kuin toimenpiteitä on suunniteltu hieman tarkemmin. Maisema-alueiden huomioinnin tarpeellisuus lisätään suunnitelman kappaleeseen 10.1.1.

Vedenpidättäminen valuma-alueella pienimuotoisin toimenpitein

Kannanotto:

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan vesien pidättäminen valuma-alueella tulisi hoitaa mahdollisesti lainsäädännön kautta. Veden pidättämistä tulisi edistää.

MTK Etelä-Pohjanmaan mukaan veden pidättäminen valuma-alueilla tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa.

Vapo Oy:n mukaan esitetyt kosteikoiksi soveltuvat alueet ovat turvetuotannossa ja niiden vapautumisen ajankohtaa mahdolliseen veden pidättämiseen on vaikea arvioida. Turvetuottajat eivät voi olla vastuutahona tai rahoittajana selvitettyä käytöstä poistuvien alueiden muuttamista vedenpidätysalueiksi, vaan ainoastaan yhteistyötahona.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (kalaviranomainen) toteaa, että veden pidättäminen valuma-alueella paras keino vähentää tulvariskiä. Toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava vaikutukset vesiluontoon, kalakantoihin ja kalatalouteen. Käytöstä poistuville turvetuotantoalueille rakennettavissa kosteikossa on varmistettava, että valumavesi ei kuormita alapuolista vesistöä (ravinteet ja kiintoaine).

Pohjanmaan ruotsinkielisen tuottajainliitto (Österbottens svenska producentförbundin) mukaan pitäisi ensisijaisesti keskittyä ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, kuten veden pidättämiseen ja virtausen viivyttämiseen valuma-alueiden yläosilla. Metsät ovat vähemmän herkkiä tulvavesille, joten etenkin metsäalueilla tulisi veden viivyttämistä lisätä.

Kauhajoen kaupungin katsoo, että veden pidättäminen latva-alueilla on erittäin tärkeää tulvien hallinnassa. Turvetuotannosta poistettujen alueiden hyödyntämistä veden pidättämiseen on luonnollinen mahdollisuus, edellyttäen maanomistajille aiheutuvan taloudellisen haitan minimoimista. Parjakannevan turvetuotantoalueen tulva-allas on kaupungin mielestä mielenkiintoinen mahdollisuus. Veden pidättäminen valuma-alueella pienimuotoisella toimenpiteillä on merkityksellistä riittävän laajalla alueella toteutuessaan.

Kyrönjoen asukastilaisuuksissa sekä yksittäisessä kannanotossa on tuotu esille, että vesiä pitäisi varastoida joen latvaosilla selvästi paremmin. Myös suo- ja metsäojitusta tulisi rajoittaa ja mahdollisuuksien mukaan tukkia ojat kokonaan.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että tulvien pidättämisellä valuma-alueella pienimuotoisilla toimenpiteillä, kuten vedenpidätysalueilla, laskeutusaltailla ja putkipadoilla, voidaan vaikuttaa tulviin, mutta merkittävä vaikutus vaatii runsaasti pienimuotoisia toimenpiteitä. Tällaisia toimenpiteitä tarvitaan siis kaikilla maankäytön sektoreilla. Tulvavesien pidättäminen pitää ottaa huomioon jo kaikkien tällaisten toimenpiteiden suunnittelussa.

Metsäojitukset lisäävät ylivalumien eli tulvien lisäksi kiintoaineen eroosiota ja kulkeutumista alapuoliseen vesistöön, jonka seurauksena veden laatu heikkenee. Metsäojien ennallistaminen voikin hyvin suunniteltuna olla sekä tulvariskien hallintaa että vesienhoitoa edistävä toimenpide.

Tulvaryhmä lisää suunnitelmaan ehdotuksen, että vesien valumaan pidättäviä toimenpiteitä metsäojituksessa tulisi edistää myös lainsäädäntöä muuttamalla.

Tulvaryhmä toteaa, että ELY-keskus on aloittanut vuoden 2014 keväällä alustavan selvityksen käytöstä poistuvien turvetuotantoalueiden muuttamiseksi tulvavesien pidätysaltaiksi. Tulvaryhmä on asettanut pitkäntähtäimen tavoitteeksi vähintään 800 hehtaarin alueen muuttamisen pienimuotoisiksi veden pidätysalueiksi. Tämä edellyttää kaikkien osapuolten aktiivisuutta ja laajaa yhteistyötä. Maanomistajien tavoitteet ja veden pidättämisen mahdollisuus alueiden tulevalle käytölle on hyvä huomioida jo jälkikäyttösuunnitelmassa. Alueiden muuttaminen vedenpidätysaltaiksi tulisi tehdä maanomistajille houkuttelevaksi. Maatalouden kosteikkojen perustamiseen ja ylläpitoon voi saada maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän kautta investointitukea ja hoitotukea. Metsätalouden luonnonhoitohankerahoitusta on mahdollista tietyin edellytyksin saada metsätalouden osalta vettä pidättävien rakenteiden toteuttamiseen.

Tulvaryhmä lisää suunnitelmaan (kpl 10.1.4) ettei kuormitus alapuolisiin vesistöihin saa vedenpidättämistoimenpiteiden yhteydessä saa kasvaa. Lisäksi tulvaryhmä toteaa, että maanomistaja vastaa maankäytöstä niin turvetuotantoalueella kuin muissakin kohteissa.

Säännöstely ja sen hoito

Kannanotot:

Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan nykyisen säännöstelytilavuuden maksimoiminen on perusteltua ja mahdollisen uuden säännöstelytilavuuden rakentaminen tulee jatkossakin pitää vaihtoehtona.

Kyrönjoen asukastilaisuuksissa esitettiin, että tulva-aikoina yläpuolisia juoksutuksia tulisi muuttaa valvotusti.

Isonkyrön kunnan näkemyksen mukaan kovien pakkaskausien aikaisia juoksutuksia tulisi muuttaa siten, että sillä vähennettäisiin nykyistä jäätä kasvattavaa vaikutusta.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (kalaviranomaisen) mukaan Kyrkösjärven alinta vedenpintaa ei tulisi laskea eikä ruoppauksia suorittaa.

Kauhajoen kaupunki tuo esille Ikkeläjärven virkistys- ja luontoarvot, minkä vuoksi alueen luovuttaminen tulvariskien hallintaan ei ole perusteltua (suunniteltu Sotkan allas).

Kansalaispalautteen mukaan Kauhajärveä voisi säännöstellä, kevättulvan aikaisia vesiä pitäisi pidättää järvestä loppukesään asti.

Vastine:

Tulvaryhmä pitää erittäin tarpeellisena ennakoivia tulvantorjuntatoimia. Tulvaryhmä toteaa, että Kyrkösjärven, Pitkämön, Liikapuron Kalajärven ja Seinäjärven alueilla on syytä tehdä tarkempia selvityksiä sekä jatkaa säännöstelyn kehittämistä. Säännöstelytilavuuden lisätarpeeseen palataan seuraavalla suunnittelukierroksella.

Tulvaryhmä toteaa, että lumensulamistulviin on varauduttava laskemalla tekojärviä ja säännösteltyjä järviä jo hyvissä ajoin ennen arvioitua kevättulvaa tilavuuden saavuttamiseksi. Säännöstelyä koskevat lupaehdot ovat osin vaikeaselkoisia eikä niissä ole huomioitu ilmastonmuutoksesta johtuvia syys- ja kesäaikaisia tulvia. Liikapuron tekojärven lupaehtojen tarkistusta koskeva hakemus on jätetty keväällä 2015 aluehallintovirastoon.

Tulvaryhmä katsoo, että Kyrkösjärven säännöstelyn muutos on tarpeen toteuttaa. Säännöstelytilavuuden lisäämisellä on mahdollista pienentää tulva-aikaista huippuvirtaamaa

tulvavaara-alueella ja sen vaikutukset ulottuisivat Ylistaro-Vähäkyrö merkittävälle tulvariskialueelle asti.

Tulvaryhmä toteaa, että monitavoitearviointivaiheessa mukana ollut Ikkeljärven alueelle suunniteltu uusi tekojärvi, Sotkan allas, ei ole tulvariskien hallinnan toimenpiteissä. Toimenpiteen hyödyt suhteessa haittoihin todettiin pieniksi, toimenpiteen luontovaikutukset todettiin merkittävän kielteisiksi ja toimenpide todettiin kalliiksi ja tekniseltä toteutukseltaan haastavaksi. Toimenpiteestä aiheutuvat luontovaikutukset todettiin olevan myös ristiriidassa vesienhoidon tavoitteiden kanssa.

Tulvaryhmä pitää Kauhajärven säännöstelymahdollisuutta mielenkiintoisena ja huomioi ehdotuksen seuraavan hallintasuunnitelman valmistelun yhteydessä.

...

Kyrönjoen yläosan pengerrysalueiden käytön muutos

Kannanotot:

MTK Etelä-Pohjanmaa toteaa, että tulvasuojelusta aiheutuvat pumppausten kustannukset pengerrysalueille eivät saisi aiheuttaa kustannuksia viljelijöille, vaan kuuluvat valtiolle.

Pohjanmaan ruotsinkielisen tuottajainliiton (Österbottens svenska producentförbundin) mukaan veden johtaminen pengerrysalueille aiheuttaa suurta haittaa alueen maanviljelykselle ja se lisää myös ravinne- ja kiintoainepäästöjä jokeen. Veden päästämistä pengerrysalueille tulisi käyttää vasta viimeisenä keinona.

Ilmajoen kunnan näkemyksen mukaan pengerrysalueiden tulvaluukkujen avauskorkeutena tulisi käyttää vaihteluväliä N43 +40,00...+40,40m nykyisen kiinteän luparajan (40,40m) sijaan.

Isonkyrön kunta muistuttaa, että pengeralueen käytön muutos tulee suunnitella alajuoksun vaikutukset huomioiden.

Kyrönjoen asukastilaisuuksissa tuotiin esille, että tiedottamisen vastuu pengerrysalueiden käyttöönnotossa on epäselvää ja tiedottamista tulisi parantaa. Rantapuuston poistamisen vastuutaho koetaan myös epäselvänä. Katsottiin, että rantapuustoa tulisi poistaa tulvariskin pienentämiseksi.

Vastine:

Tulvaryhmä korostaa, että Kyrönjoen yläosan pengerrysten tavoitteena on alueen tulvaherkkien peltojen suojaaminen usein toistuvilta tulvilta ja vesi päästetään pengerrysalueille nykyisin harvinaisemmalla kuin kerran 20 vuodessa toistuvalla tulvalla eli tulvaluukut avataan, kun vesi Nikkolassa saavuttaa korkeuden N43 +40.00m. Hallintasuunnitelmassa esitetyillä pengerrysalueiden käytön muutoksella voitaisiin saada esimerkiksi myönteisiä vaikutuksia aikaiseksi muun muassa vahinkojen satokorvausten vähentyessä. Pengerrysalueen käytön muutoksen myötä myös vesistöön päätyisi vähemmän ravinteita ja kiintoainetta, kun vesi huuhtoisi pengerrysaluetta nykyistä harvemmin.

Tulvaryhmä kannattaa Ilmajoen kunnan esitystä siitä, että tulvaluukkujen kiinteön avauskorkeuden (N43 +40.00m) sijaan selvitetäisiin joustavaa avauskäytäntöä. Tarkemmassa suunnittelutyössä voidaan ottaa keskiseksi vaihtoehdoksi esitetty vaihteluväli N43 +40,00...+40,40m

Kyrönjoen yläosan pengerrysalueella pumppauskustannukset kuuluvat valtiolle Kyrönjoen suojelulain perusteella.

Tulvaryhmä katsoo, että Kyrönjoen pengerrysalueiden käytön muutokseen liittyvät selvitykset ja lupahakemusten valmistelu on syytä aloittaa mahdollisimman pian. Pengerrysalueiden käytön

muutoksen suunnittelussa selvitetään muun muassa pengerten nykyiset korkeudet, vakavuudet ja vaikutukset jätevesijärjestelmään ja alapuoliseen vesistöön.

Tulvaryhmä toteaa, että pengerrysalueiden käytön muutoksiin liittyvät toimenpiteet vaativat vesioikeudellisen luvan, jonka yhteydessä asiasta myös kansalaisia kuullaan laajasti, ja lisäksi myös suunnittelun aikana.

ELY-keskuksessa on keväällä 2015 käynnistynyt kolmen maakunnan yhteinen tulvaviestintähanke, jonka tavoitteena on parantaa viestintää ja tiedon kulkua tulvatilanteissa. Saatu palaute huomioidaan myös viestintähankkeessa.

...

Kyrönjoen alaosan ja suiston tulvasuojelu

Kannanotot:

Mustasaaren kunnan näkemyksen mukaan Kyrönjoen alaosan ja Vassorinlahden tulvasuojelun suunnittelu on aloitettava pikaisesti. ELY-keskuksen tulisi asettaa työryhmä tulvariskien vähentämisen suunnittelemiseksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä suurilla tulvilla ajokelottomiksi muuttuviin tärkeisiin liikenneyhteyksiin: valtatie 8 ja Mälsörfjärdsvägen.

Mustasaaren kunta toteaa, että maanomistajat on otettava mukaan suunnitteluun ja valtion on vastattava kustannuksista. Kaikki valuma-alueella tehtävät toimenpiteet, jotka tähtäävät virtaaman lisäämiseen, on tutkittava siitä näkökulmasta, etteivät ne lisää tulvariskiä joen alajuoksulla tai suistossa.

Kyrönjoen alaosan pengerrisyhtiön mukaan joen suistoaluetta tulisi perata Vassorinlahdelta merelle saakka.

Vöyrin kunnan näkemyksen mukaan suunnitelmassa tulisi huomioida koko jokisuisto, vaikka se ei olekaan varsinaista Kyrönjoen valuma-aluetta. Joki laskee Hankmo-Bodön ja Vassor-Maksamaan sisäsaaristoon ja siellä esiintyvät jääpadot aiheuttavat tulvimista Koivulahdessa.

Sekä asukastilaisuuksissa että yksittäisessä kannanotossa on tuotu esille Kyrönjoen alaosalla tarvittavia perkauksia ja ruoppauksia virtauksen parantamiseksi. Kolkin sillan (Isokyrö) alapuolisen kallion räjäyttämistä on esitetty yksittäisissä kannanotoissa.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että Kyrönjoen alaosan ja laajan suiston tulvatilanteen helpottamiseksi olisi syytä asettaa erillinen työryhmä, johon osallistuisivat ainakin Mustasaaren kunnan, Vöyrin kunnan, alueen maanomistajien, Pohjanmaan liiton, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (kalaviranomainen) ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen edustajat. Ryhmän nimittäjänä voisi toimina esimerkiksi Pohjanmaan liitto. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus voi antaa suunnitteluun asiantuntija-apua ja taloudellista tukea, mutta ELY-keskus ei voi toimia kyseisen hankkeen luvanhakijana.

...

Matalalla sijaitsevien kohteiden paikallissuojaaminen

Kannanotot:

Pohjanmaan museo toteaa, että kohdesuojauksien suunnittelussa tulee arvioida kohteen arvot ja etsiä paras vaihtoehto myös kohteen arvojen kannalta.

Ilmajoen kunnan näkemyksen mukaan asuinrakennusten ja erityiskohteiden suojaustarpeet tulisi toteuttaa valtion rahoituksella.

Vastine:

Tulvaryhmä lisää kappaleeseen 10.2.3 maininnat, että vahinkokohteiden paikallissuojaamisessa tulee huomioida kaupunki-/maisemakuvalliset näkökohdat ja että kohdesuojauksien suunnittelussa tulee arvioida kohteen arvot ja etsiä paras vaihtoehto myös kohteen arvojen kannalta.

Tulvaryhmä toteaa, että asuinrakennusten ja erityiskohteiden suojaaminen ei kuulu valtion velvollisuuksiin, mutta valtio voi mahdollisuuksien mukaan avustaa suojaustoimenpiteissä, joilla on laajempaa merkitystä. Lisäksi tulvaryhmä toteaa, että pelastuslaki edellyttää rakennusten omistajia ja haltijoita ehkäisemään vaaratilanteita ja varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen sekä varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin omatoimisesti kyetään.

...

Jääpadot ja jäiden sahaus

Kannanotot:

Kyrönjoen alaosan säännöstely-yhtiön esittää lisättäväksi suunnitelmaan, että myös Bostrandenissa on jääpatopaikka. Yhtiö katsoo, että jääpadot lisäävät alaosan tulvariskejä ja perkaustarvetta.

Kyrönjoen asukastilaisuuksissa ja yksittäisissä kommentteissa on kritisoitu jäiden sahauksessa käytettyä kalustoa ja sahauspaikkoja. Ehdotetaan rantajään rikkomista ja uusia sahauspaikkoja sekä tehtäväksi aluetta, jossa jäät voisivat viipyä pitkään ja sulaa. Puuston varjostavaa vaikutusta on pohdittu ja jäiden sulamisen nopeuttamiseksi ehdotetaan tumman aineen (esim. tumma kalkki tai hiekka) levittämistä jäälle. Kommentteissa on todettu, että tarvitaan kevyt saha, jota voidaan käyttää ohuemmallekin jäälle.

Vastine:

Tulvaryhmä lisää suunnitelmaan jääpatopaikan Bostrandenissa Mustasaarella.

Tulvaryhmä toteaa suunnitelmassa kohdassa 10.3.4., että jäiden sahaaminen on tarpeellista pahimpien jääpatopaikkojen yhteydessä. Valtakunnallisesti tulisi kehittää kevyt jääsaha, joka voi liikkua ohuilla jäillä. Lisäksi tulvaryhmä toteaa, että ehdotus jäiden viipymältaaksi on kiinnostava ja lisää maininnan asiasta suunnitelmaan kohtaan 10.3.4.

Viranomaisten yhteistyö ja valmiusasiat

Kannanotot:

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston mukaan viranomaisten yhteistyötä sekä tiedon viiveetöntä kulkua toimijoiden kesken ja kansalaisille tulee kehittää. Operatiivisten toimijoiden, pelastuslaitoksen ja ELY- keskuksen tulisi kehittää harjoitusjärjestelmä, jolla aktivoidaan riittävästi eri hallinnonalat niin kunnissa kuin aluehallinnossakin. Tulee varmistua etukäteen niin, että tulvatilanteissa vähintään alueen kaikilla viranomaisilla on välitön tieto olosuhteiden muutoksista.

Mustasaaren kunta toteaa, että valtakunnan tasolla on tarvetta kaksikieliselle ohjekirjalle, jossa kuvataan tulvaa ehkäiseviä toimia ja tulvan aiheuttamia jälkitoimia.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että tulva-, jääpato- ja hyydetilanteiden sekä penkereiden peltämisen varalle on lisättävä maininta, että ELY-keskus antaa asiantuntija-apua tulvantorjuntatöiden valmiussuunnitelman mukaisesti. Valmiussuunnitelmaan tulee määritellä vesistöt, joissa ELY-keskus toimii luvan tai vesirakenteen haltijana. Valmiussuunnitelmassa tulee myös etukäteen selvittää seuraavat asiat: tarvittava konekalusto ja sen yhteystiedot, räjäytystehtävien suorittajat ja toimintavalmius, kenttätoimintaan pystyvä henkilöstöresurssi, viestintäsuunnitelma, tiedottaminen sekä viranomaisyhteistyön kaavio.

Pohjanmaan pelastuslaitos huomauttaa, että vapaapalokunnat tulisi poistaa Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueen kuvauksesta.

Mustasaaren kunta toteaa, että se voi parantaa valmiussuunnitelmaa tulvariskien hallinnan osalta ja kunta osallistuu mielellään valmiutta lisääviin toimiin.

Vastine:

Tulvaryhmä toteaa, että alueellista ja valtakunnallista tilannekuvaa ja siihen liittyvää viranomaisyhteistyötä on ylläpidettävä ja harjoitettava säännöllisesti. Tulvaryhmä suosittelee järjestettäväksi vuosittain viranomaisten yhteistyötilaisuuksia vähintäänkin nykyisen käytännön mukaisesti.

Suunnitelmassa esitetään toimenpiteinä jokikohtaisia suuronnettomuusharjoituksia Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan tulvariskialueille.

Tulvaryhmä pitää tärkeänä, että tulvatiedottamiseen varattavaksi riittävästi resursseja ja tietoa välitetään mahdollisimman tehokkaasti. vuonna 2015 alkanut tulvatiedotushanke antaa tehtävään toivottavasti hyviä työkaluja.

Tulvaryhmä toteaa, että suunnitelmaan lisätään maininta, että ELY-keskus antaa asiantuntija-apua tulvantorjuntatöiden valmiussuunnitelman mukaisesti. Lisätään maininta, että valmiussuunnitelmaan määritellään vesistöt, joissa ELY-keskus toimii luvan tai vesirakenteen haltijana. Valmiussuunnitelmaa koskevaan tekstiin lisätään myös maininta, että ennen tulvaa tulee selvittää seuraavat asiat: tarvittava konekalusto ja sen yhteystiedot, räjäytystehtävien suorittajat ja toimintavalmius, kenttätoimintaan pystyvä henkilöstöresurssi, viestintäsuunnitelma, tiedottaminen sekä viranomaisyhteistyön kaavio.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueen kuvauksesta poistetaan vapaapalokunnat suunnitelman kohdasta 10.5.1.

Muut kommentit

Kannanotot:

Asukastilaisuuden palautteessa ja yksittäisissä kannanotoissa ehdotetaan Kolkin sillan alla olevan kalliokynnyksen räjäyttämistä, Voitilankosken perkaamista, Vähäjoen ruoppausta, Kuljunsaaressa ojan avausta. Palautteissa esitetään myös uusien ja olemassa olevien (mm. Malkakosken peltotie) teiden korottamista. Vähänkylöntien korottamisen on puolestaan katsottu pahentavan Skatilan tulvia.

Kansalaispalautteen mukaan tulisi rakentaa ohitusuoma Palokylästä Sotaojaan Ilmajoella ja Hyyänjokilaaksoa tulisi käyttää tulvavesien varastoalueena Kauhajoella.

Jalasjoessa veden virtausta hidastavat umpeenkasvaneet ongelmapaikat pitäisi ruopata, joen virtausta pitäisi kasvattaa välillä Jalasjärvi-Kurikka.

Kauhajoen kaupunki tuo esille, että Kainastonjoen alaosan tulvasuojeluhanke tulisi toteuttaa.

Varsinais-Suomen ELY:n näkemyksen mukaan uomia muokkaavia toimia ei tulisi huomioida tulvasuojelukeinona suunnittelun jatkotyössä.

Vaasan Sähkö Oy on huomauttanut taulukossa 13 olevan vanhaa tietoa.

Vastine:

Tulvaryhmä pitää tärkeänä Kainastonjoen alaosan tulvasuojeluhankkeen pikaista toteuttamista ja toteaa, että keskeistä on löytää hankkeelle rahoitus.

Suunnitelman taulukkoon 13 korjataan päivitetty tieto Hiirikosken voimalaitoksen osalta.